

Илија ПСАЛТИРОВ

РАСПАЃАЊЕТО НА ГОЛЕМИТЕ

Многу пати досега историјата го потврдила непишаното правило дека големите системи неминовно пропаѓаат. Тоа важело за големите кралства, царства, држави и сојузи, општествени системи, но и политички партии. И големото Македонско кралство на Александар Македонски, и Римското царство, и Австро-унгарското царство, и Отоманската империја, како и Варшавскиот пакт, но и СССР, СФРЈ, комунистичките партии во овие сојузи, сите овие големи системи и организации се урнале како кула од карти, иако до пред самиот крај изгледале огромни, неуништливи и вечни.

Овој процес на распаѓање на големите системи соодветно се рефлектира и во егзистирањето на политичките партии, а конкретно би сакал да ги анализирам нашиве домашни. Откако во 1990 година ги имавме првите плуралистички избори во Македонија, со кои се изродија нови партии со различни профили, па сè до денешен ден кога пубертетскиот период (16 години плурализам) влијаеше на нивното бунтовно однесување, во поголемите партии почнаа да се случуваат токму оние распаѓања, кои се вообичаени за големите системи.

Пред сè, што поради внат-

решни недоразбирања, што поради одлично смислени надворешни сценарија, почна да се распаѓа најголемата (тогаш) опозициона партија ВМРО-ДПМНЕ. Од партијата, поради напуштањето на програмските определби на партијата, но и заради несогласувањето со начинот на практикување на власта од страна на тогашниот лидер Љубчо Георгиевски, се повлекоа многу клучни личности, кои или сосема се повлекоа како, на пример, Драган Богдановски, или своето политичко дејствување го продолжија во ВМРО-ВМРО, односно во ВМРО-Македонска под раководство на Борис Стојменов, како и ДРУМ на Доста Димовска, но и во Народната земјоделска партија на Марјан Горчев, кои претходно беа потпретседатели на ВМРО-ДПМНЕ.

По сè изгледа партијата најголемиот удар го доживеа во моментите кога беше поразен дотогаш неприкосновениот Георгиевски и тоа лично од својот омилен пулен, а денес премиер и претседател на партијата, Никола Груевски. Од тоа распаѓање се создаде и ВМРО-Народна, со што ликот на ВМРО-ДПМНЕ засекогаш се смени. Дури и враќањата на некои личности во старото јато поминаа не толку забележително, зашто интересот на јавноста беше насочен кон слу-

чувањата во тогаш владејачката СДСМ. Очигледно процесот на распаѓање и повторно закрепнување и подигнување на партијата ВМРО-ДПМНЕ уште малку треба за целосно да заврши (ова подразбира или повторно обединување на сите партии со предзнакот ВМРО или дополнителна чистка во партијата).

Но, затоа, пак, процесот на распаѓање во СДСМ дури сега е во фаза на кулминација. Откако ја доби првата шлаканица пред и за време на изборите од потценуваниот Тито Петковски, кој со успехот на својата НСДП веќе е во власта, сега СДСМ го очекува, по сè изгледа, најжестоката битка, онаа меѓу приврзаниците на Владо Бучковски и оние на Радмила Шекеринска. Колку и да го негира тоа, со своите изјави за промени во партијата се вклучи и претседателот Бранко Црвенковски, што директно ја манифестира поддршката на Шекеринска за нов лидер на СДСМ.

По најавите на Бучковски дека ќе побара измени на партискиот Статут, во поглед на отворањето можност за фракционерство во редовите на самата партија, се поставува прашањето колку е веројатно дека нема да се случи дел од пратеничката група на СДСМ да почне самостојно да дејствува во Собранието што, пак, отво-

ра можност за нови калкулации во поглед на парламентарното мнозинство?!

Како и да е, беше само прашање на време кога и системот на СДСМ ќе се разниша и ќе се урне, за да може да се реобнови, но во некоја нова форма, која нема да биде налик на претходната. За разлика од промените кои настанаа во ВМРО-ДПМНЕ, каде е евидентна разликата во однесувањето и во пристапот кон одредени прашања, помалку веројатно е дека истото тоа ќе се случи и во СДСМ, имајќи ги предвид истите ликови кои постојано се во игра за највисоките позиции во партијата. Доколку не се појават нови лица, со реформски дух и незадоени од т.н. "комунистички" синдром во партијата (а, за жал, ги има), најверојатно СДСМ подолго време ќе биде чекор зад ВМРО-ДПМНЕ.

Ова секако ќе важи само ако оваа партија не заборава на Програмата во 100 чекори и ветувањата пред граѓаните, зашто тогаш повторно ќе се случи она што секогаш се случува, а тоа е граѓаните повторно да казнуваат на избори наместо да гласаат за подобриот.

Ако според ова утврдиме дека помалите партии се релативно постабилни, би завршил со прашањето - дали големите секогаш се и најдобрите?